

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՌԵԼՈՑ

«Ահա ձեզի խորհուրդ մը
կը յայտնեմ»
Պօղոս Առաքեալ

Ջննեմք եւ հետագօտեմք այս խորհուրդը դարերու ընդմէջէն մտփի խորհրդածութիւնով ու ոչ թէ քննադդին թելադրանքներովը: Աննիւթական ու հոգեղէն խորհուրդները կու գան մեզի տիեզերքի գաղտնիքներու Մեծ Խորհուրդէն: Թափանցելու խիզախ խորացումով ու թեւաքաց հաւատով: Տիեզերքի իր մէջ կը պարունակէ անհուն մտփի Ջօրութիւնն ու Խորհուրդը, այլ խօսմով՝ մարդկային միտքն ու խորհուրդը իրենց մէջ կը պարունակեն տիեզերքի իրականութիւններու նշմարները:

Ստոյգ ու որոշ է, որ մարդկային որոնող միտքը, երբ հաղորդութեան մէջ մտնէ այս անժամանցելի եւ Անմահ Խորհուրդին հետ, կամ մարդ, իր իմացական հասողութեամբ երբ շօշափէ աստուածային զարմանահրաշ Խորհուրդը, այն ժամանակ տիեզերքի անհասկնելի խորհուրդ Ջօրութեամբ կը վերստեղծէ եւ կը կերպարանափոխէ մարդկային իմացական եւ քանական ընդունակութիւնը իր արգաւանդ թելադրական խորհուրդներով եւ լուսաւորումով: Մարդ՝ հակառակ իր հիւլէական անձուկ սահմանաւորութեան, կը դառնայ ոգեպաշտ մը Հոգեկանին եւ Գաղափարականին: Իր հորիզոնը կ'ընդարձակուի եւ իր հայեացքը կը դառնայ տիեզերական: Մարդու հողեղէն իղձերը կ'անցնին կաւի եւ նիւթի եզրէն անդին, դէպի Հոգեկանը: Շնչաւոր փոշին կը սկսի գիտակցիլ եւ որոնել հոգեկան հարցերը՝ արդարութիւնն ու նշմարտութիւնը, սէրն ու ողորմութիւնը:

Ան իրազեկ կը դառնայ որ այս երեւցածներուն ետին, կան ուրիշ աւելի մեծ իրականութիւններ, դէպքեր եւ իրականութիւններ որոնց մէկ չնչի'ն մասն է որ մեր իմացական շօշափելիքը կը զգայ եւ մեր աչքերը կը տեսնեն: Այս ներքին տեսողութեան կարողութիւնը կու գայ մարդուն, երբ ան Մովսէս մարգարէի նման, կը մօտենայ բոցակէզ Մորենիին որ կ'այրէր եւ չէր սպառնա:

Սակաւ են անոնք, որ արժանացած են աստուածային այս շնորհին: Մովսէս որքան որ ի'նք մօտեցաւ տեսնելու այրող Մորենին, Աստուած Ի'նք եկած եւ իջած էր Սինայի լեռը գտնելու համար անձ մը, որուն կրնար վստահիլ իր Խորհուրդը, Միտքը եւ Մարգարէները:

Այն քիչերն ու քացառիկները, որոնք հոգեպէս ականատես եղած են Այրող Մորենիին, կոչուած են մարգարէներ ու տեսանողներ Հրեայ ժողովուրդին կողմէ, իսկ իմաստասէրներ, մոգեր եւ քանաստեղծներ՝ աշխարհի մնացեալ ժողովուրդներուն կողմէ:

Աստուած երբ անձրեւ ու արեւ զրկէ եւ քուսական եղանակներ, Ան կը զրկէ իր օրհնութիւնները համա'յն աշխարհի եւ ոչ թէ միայն Հրեայ ժողովուրդին: Նոյնպէս, երբ կը պարգեւէ գիտահետազօտական միտք եւ գաղտնիքներու թափանցելու խիզախում, Ան չի զրկեր զանոնք միայն Հրեայ ժողովուրդին, այլ՝ կը շնորհէ զանոնք համայն աշխարհի: Յիսուս, իր Յարութենէն յետոյ կը պատուիրէ իր աշակերտներուն, ըսելով.

«Գացէ՛ք բոլոր աշխարհի եւ աշակերտեցէ՛ք»:

Աստուած Տէրն է բոլոր աշխարհի մարդկութեան եւ ոչ միայն մէկ ազգի մը: Ժողովուրդ մը կրնայ իւրացնել զԱստուած այնպէս ինչպէս երախայ մը կը սեփականացնէ իր ծնողքը եւ կ'ուզէ օտարի տեղ դնել իր եղբայրը կամ քոյրը: Ատիկա երախայութիւնն է կը նշանակէ միայն:

Մարդկային միտքը ի՞նչպէս ըմբռնած է Յարութեան գաղափարը կամ անդենականի յաւիտենական կեանքը:

Անհունութեան մէջ, սահմանափակ մարդ, երբ դէմ յանդիման կը գտնէ ինչգիտէ Անժամանցելիին հետ, աստուածային մտքի ներկայութիւնը երբ թռիչք կու տայ մարդկային խորհուրդին, մարդ հոգեկան յափշտակութեամբ կը տեսնէ այնպիսի երեւոյթներ, որոնք իր զարմանքն ու սփանջացումը կը ֆրֆրեն: Նման երախայի մը, որ ի տես հարիւրաւոր նուէրներու չի կրնար գիտնալ թէ՛ ո՛ր մէկը կը սիրէ, կամ ո՛ր մէկուն հետ խաղայ կամ ո՛ր մէկուն դպչի:

Հետեւաբար շատ մը ժողովուրդներու եւ ազգերու մէջ, աստուածային յայտնաբանութեան խորհուրդ իրականութիւնները սխալ ըմբռնուած են: Տեսանողներ իրենց սահմանափակ հասողութեամբ չեն կրցած միտքով ըմբռնել իրենց տեսածը: Աստուած՝ մեզ սիրող Տէրը, ոչ թէ մեզ խաւարի մէջ կ'ուզէ պահել, այլ մեր ըմբռնումի տկարութիւնը, մեր մարդկային նախապաշարումը մեզ կ'արգիլեն ճանչնալու աստուածային խորհուրդը եւ շնորհը, որ նման մանանայի, շարունակ, կ'իջնէ երկինքէն:

Պահ մը դիտենք պատմագիտական վաղ անցեալի եւ մեծ ազգերու անմահութեան եւ կեանքի գոյատեւման գաղափարաբանութիւնները: Այցելենք

եգիպտոսի բուրգերը, պալատները եւ տաճարները: Ջանա՛մք թափանցել այդ կրօնաւորներու խորհուրդներուն եւ մտքին: Եգիպտոսի կրօնաւորներն ու գիտնականները, բանաստեղծներն ու տաղերգիները, անաստուած կամ չար մարդիկներ չէին եւ ոչ ալ դիւահարներ: Անոնք ալ տեսած էին բոցակէզ մորեմի մը, անոնք ալ հաղորդ էին տիեզերական Մտքին հետ, սակայն ամէն ոք իր ամանին մեծութեան չափով կրցած էր ստանալ աստուածանաչումի ջուրը: Զի նախատե՛նք եւ ծաղր չ'ընենք գիրենք իրենց ամանին փոքրութեան համար: Նայինք նաեւ մեր ամաններուն չափը:

Փարաւոնեան իմացական հանճարը ըմբռնած էր միայն մէկ փոքր եզրը աստուածային անցնելի իսկութեան եւ Անոր անբովանդակելի բնութեան: Անոնց հասողութիւնը եւ տեսանելիութիւնը կ'ենթադրէր, թէ՛ որքան ժամանակ որ մեռած անհատին մարմինը անվնաս, մնայ, օր մը անոր հոգին վերադառնալով գիտէ պիտի վերակենդանացնէ: Պայմանը կը կայանար մարմնի անվնաս պահուելուն մէջ: Փոխանակ աստուածային ամենագոր Հոգիին վստահելու, անոնք կ'ապաւինէին մարդկային առժամեայ եւ կորնչական հոգիին: Ուստի հնարեցին զմռսելու մեթոտը:

Յոյն եւ Հռոմէական հաւատալիքները յօրինած էին «հոգիի անմահութեան» գաղափարականը: Փեթակորոս Սիսիլիացի Իմաստասէրը փոխ առած էր սոյն «հոգիի անմահութեան» գաղափարը Քրիստոսէ մօտ 500 տարի առաջ Եգիպտացիներէն: Յոյն ժողովուրդներն ու իմաստասէրները, կը նկատէին մարդկային մարմինը որպէս անպէտքան մը՝ մեղանչական, նիւթական եւ ստորադաս, իսկ հոգի՛ն մահուրնէ յետոյ, որպէս շուքի ստուերներ, կ'երթային ու կը միանային իրենցմէ առաջ մեկնած

նախնեաց քով, որ էր ընդերկրեայ տեղեր քարայրներու նման ու զանոնք կոչած էին «ատես»:

Ըստ հնդկական հաւատալիքներու, մարմնական երեւոյթը անարժէք էր ու կարիքը ունէր սանձահարուելու: Մարմինը կը սեպուէր հոգիին մէկ վանդակը եւ անոր բոլոր մղումներն ու տենչերը, դրական եւ ժխտական, պէտք էր արգիլել: Հոգին վերապրելով (վերամարմնացում-*reincarnation*) անհամար կեանքներ, ըլլայ անասնական կամ մարդկային, ի վերջոյ պիտի գտնէր իր փրկութիւնը, ծովամոյն ըլլալով տիեզերական ստեղծագործ ուժի ծոցին մէջ եւ կորսնցնելով իր ինքնութիւնը եւ նոյնանալով Պրահմանին (Հնդկական ճշմարտութեան) հետ:

Վաղեմի կրօններուն մէջ, միայն Ջրադաշտն էր, որ մարգարէացած էր համամարդկային յարութիւն եւ համաշխարհային դատաստան, ուր չարը պիտի պատժուի ու դատապարտուի յաւիտենական կորուստի, սակայն աղօտ կերպով:

Հին Կտակարանը՝ իր բոլոր մարգարէաշունչ օրէնսդրութեամբ եւ պտագմներով, լուռ է Յարութեան եւ յաւիտենական կեանքի նկատմամբ: Մի միայն Դանիէլ մարգարէին ու Յորի (Սաուտեցի Արար) գրութիւններուն մէջ կը գտնուի յարութեան գաղափարը: Դանիէլ ԺԲ. 3, ուր մարգարէն կը խոստանայ մարմնաւոր յարութիւն, թէ՛ արդարներուն եւ թէ՛ մեղաւորներուն:

«Ու երկրի հողին մէջ քնացողներուն շատերը պիտի արթնան, ումանք յաւիտենական կեանքի համար, եւ ումանք ալ նախատինքի ու յաւիտենական անարգանքի համար: Եւ իմաստունները երկինքի հաստատութեանը լոյսին պէս, ու անոնք որ շատերը արդարութեան կ'առաջնորդեն՝ աստղերուն պէս պիտի փայլին

յաւիտեանս յաւիտենից» Դան. ԺԲ. 2-3:

Յոր երանելիի հաւատքին քարձագոյն կատարը եւ անոր յաւիտենական կեանքի ներքոյդուքիւնն ու ջատագովութիւնը կը տեսնենք:

«Վասն զի գիտեմ որ իմ Փրկիչս ողջ է, ու անկա վերջին ժամանակը պիտի ելլէ երկրի վրայ: Ու թէ եւ մորթես ետքը այս ալ կը փնանայ, քայց իմ մարմնովս զԱստուած պիտի տեսնեմ, զոր ես ինծի համար պիտի տեսնեմ, ու իմ աչքերս պիտի դիտեն զանկա, եւ ոչ թէ ուրիշը» Յոր ԺԲ. 25-27:

Յիսուս Քրիստոսի ժամանակակից Հրեաները կը հաւատային յարութեան (Փարիսեցիներու աղանդը), որովհետեւ ազգին այն մասը, որ վերադարձաւ Պարսկաստանի գերութենէն, իր հետ բերած էր Ջրադաշտի յարութեան գաղափարը եւ կը ջանար սոյն գաղափարը ներմուծել Հրեայ ազգին խորհելակերպին մէջ: Իսկ Սադուկեցի աղանդը, պաշտպանելու համար իրենց Մովսիսական աւանդակն՝ Օրէնքը, կ'ուզէին Ջրադաշտական եւ օտարամուտ ըմբռնումը հեռացնել իրենց հաւատալիքէն: Երբ Պօղոս Առաքեալ Հրեաներու դատարանը տարուեցաւ դատուելու համար եւ տեսաւ Սադուկեցիք որ նստած էին իր աջ կողմը եւ Փարիսեցիք՝ իր ձախ կողմը, ձայնը վերցուց եւ աղաղակեց թէ՛ ինք Փարիսեցի է, եւ Յարութեան գաղափարաբանութեան համար կը դատուի: Այսպիսով Պօղոս առաքեալ ազատեցաւ Հրեաներու թակարդէն:

Ազգերու յարութան վերոյիշեալ տեսութիւնները թէ եւ հակոտնեայ բոլին կարգ մը եկեղեցականներու, կամ գայթակղեցնեն ումանք, սակայն ապրելու եւ գոյատեւելու գաղափարականը,

մարդկութիւնը ըմբռնած էր զանազան ձեւերով: Մոռնալու չէ, որ ներկայ ֆաղափարքեալ նանչցուած եւ գիտակցուած եւ գիտարուեստի ընդունակ մարդկութիւնը, ուրացա՛ծ է յաւիտենականութիւնը ու դարձած հեշտասէր, նիւթապաշտ եւ հանդամոյ: Քրիստոսի հայեացքով երբ մօտենանք հեթանոսներու հաւատալիքներուն, իւրաքանչիւրին մէջ պիտի տեսնենք ոսկեայ թել մը, որ զիրար կը շաղկապէ բոլոր կրօններու հաւատացեալները: Եթէ նոյն իսկ իրենց թէճնիքին մէջ զիրար խաչածուեն կամ իրարու ներհակ թուին, իրենց նպատակին կամ գերագոյն նիգին մէջ, ճշմարիտ յաւիտենական կեանքին կը մօտենան, որ է, ինչպէ՞ս հասնիլ այդ առանձնաշնորհեալ՝ յաւիտենական կեանքին: Ամէն կրօններու գերագոյն նպատակը՝ հաւատացողին յաւիտենական կեանք շնորհել է: Սակայն, այդ շնորհին ինչպէ՞ս կը մնայ ձրի պարգեւ (հաւատքի միջոցով) Մարդեղեալ Յիսուս Քրիստոսի միջնորդութեամբ:

Հետեւաբար՝ որպէս Քրիստոսի հետեւող, երբ սիրեմ իմ մարդ նմաններս, իմ դիրքաւորումս կը փոխուի հանդէպ ոչ-Քրիստոնեային ալ:

Ձնենեմ պահ մը աստղաբաշխութիւնն ու ալգեմին: Այգիք նետոնն ու եոհան Քէփլէր թէ՛ աստղաբաշխներ էին եւ թէ աստղագէտներ ու նաեւ հոչակաւոր իմաստասէրներ ու աստուածաբաններ: Այժմու աստղագիտութիւնը ծնունդ առաւ նախկին աստղաբաշխութենէն եւ մոգութենէն: Ներկայ տարրաբանութիւնն ալ, որ համալսարաններու մէջ կ'աւանդուի, վաղ անցեալի «ալգեմի» արաբերէն «էլ ֆիմիա» կոչուած գիտութիւնն է: Ինչպէս «Ի ծագել արեգական, նսեմանան աստեղ» նոյնպէս ի ծագել Յիսուսի Յարութեան, վերանան կարգ մը կրօնական ըմբռնումներ

կ'անհետին եւ ի յայտ կու գայ իսկական Բիւրեղացեալը՝ Յիսուս Քրիստոսի յաղթական ու մարմնական մեռելոց Յարութիւնը: Անարգելու ու մոռնալու չէ, որ մեր հեթանոս կոչած կրօնական հաւատալիքներն էին որ մարդկութիւնը պահեցին աստուածահայեաց: Իմացական խաւարին մէջ երբ չի կար Յիսուս Քրիստոսի փառապանծ Յարութեան իրողութիւնը, հեթանոս հաւատքն առ աստուածները, եղան պլպլացող փոքրիկ նրագները, որոնք մարդկութեան տուին առաջնորդութիւն եւ ճանապարհ դէպի ճշմարտութիւն:

Այսօր, անաստուած գիտութեամբ հարուստ մարդկութիւնը, կ'ուրանայ զԱստուած, կրօնք, հաւատալիք եւ Յարութիւն, աւելի անխիղճ եւ վայրագ քան թէ՛ հեթանոս եւ կռապաշտ կարծուած անցեալի ֆաղափարքութիւնը: Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմը եւ Խորհրդային Միութեան 70-ամեայ բռնատիրութիւնը անալալ ապացոյց է գիտարուեստապաշտ ապակրօնութեան:

Ինչո՞ւ կը հաւատամ Յիսուս Քրիստոսի Յարութեան:

Կը հաւատամ, որովհետեւ չեմ կրնար չի՛ հաւատալ:

Արդի մարդկութիւնը որքան ալ գիտական փաստարկութիւններ պահանջէ իր կրօնական հաւատալիքներուն համար, այսինքն շօշափելի եւ տեսանելի իր զգայարաններուն համար, իր բոլոր գիտութիւնն ու հետազօտութիւնը հիմնուած է տեսութիւններու եւ վարկածներու վրայ:

Օրինակի համար, գերիզօր ազգեր, լուծելու համար միջազգային անհրաժեշտ եւ լուրջ հարցերը, ինչպէ՞ս կրնան իրարու հաւատալ եւ իրարու խօսքերուն վստահիլ առանց փաստարկութեան: Պարագաները նոյնն են նաեւ դեղագիտութեան մէջ: Դեղերու հետազօտութեան

աշխատանքը յառաջ կը տարուի վարկածային ենթադրութեանց վրայ եւ ոչ ստոյգ փաստարկութիւններու:

Մարդկային գիտարուեստի քաջատրութիւնն ու կարծիքները, որոնք դեռ չեն ստուգարանուած, խարսխած են միայն իմացական եւ քանական հայեցողութեան եւ կարծիքի վրայ: Ջնջէ բանականութեան տեսութիւնները եւ մարդու բոլոր գիտութեան կառուցուածքը կը փլչի:

Միլիոնաւոր դարերու քարեշրջմամբ՝ ի յայտ բերուած աստուածակերպար մարդ-արարածի գինը՝ Յիսուս կը վերաբծելորէ ըսելով.

«Ի՞նչ կը շահի մարդ եթէ բոլոր աշխարհ վաստակի եւ իր անձը կորսնցնէ»:

Ուրեմն մարդ-արարած տիեզերքի ամենէն թանկարժէք էակն է: Մարդ՝ իր անձնական եւ զգացական փորձարկութեամբ՝ կ'արժեւորէ իրերը եւ որեւէ գաղափար (իտէալ), ու կը բանայ փականքը գաղտնիքներու: Կը ստեղծէ ճարտարագիտական կոթողային սարքաւորումներ, ֆաղափներ եւ շարժանկարի հրաշալիքներ:

Եթէ մարդ էակը այս բոլոր ստեղծագործ հնարքները 60-90 տարուան համար միայն կ'իրագործէ, ու յետոյ կը չուէ ու անվերադարձօրէն կ'անհետանայ կեանքի թատերաբեմէն, մարդկային վերոյիշեալ երեւոյթը եւ ըմբռնումը արդեօք որքա՞ն տրամաբանական եւ իմացական ճանչցուելու է եւ հաւատալի:

Անէութիւնն ու ոչնչացումն է, որ մարդ-էակ կ'ակնկալէ բոլորեւ եւ հիւսել որպէս իր հաւատալիքը եւ քանական վախճանը: Միլիոնաւոր դարերու աստուածային աշխատանքն ու ստեղծագործող գորութիւնը, անսպառ սէրն ու անձնագոհութիւնը, սրբարար խաչելութիւնն ու տառապանքը, միթէ մարդ-արարածին 70-90 տարուա՞ն աննշմար եւ հպանցի՞կ կեանքին համար իրագործուեցան: Եթէ

մարդ-արարածին, վաստակն ու արդիւնքը միայն կոյր բնութեան անիմաստ քարեշրջումն է առանց աննառելի Սէր Աստուծոյ անսպառ քարի միջամտութեան, ուրեմն, քարոյականի զգայնութիւնը եւ գրութիւնը, կաւակերտ մարդ-արարած ի՞նչ կերպով եւ որմէ՞ ստացած է: Անիմաստ ֆարէ՞մը, անզգայ կաւէ՞ մը կամ կայծակնաբոց որոտումներէ՞: Ո՞վ ունի այս հարցումին պատասխանը: Կարելի չէ՝ աննկատ թողուլ նաեւ, թէ մարդաշխարհի գործառնութիւնները միայն մեքենագիտական չեն (օրէնք եւ շարժում), այլ՝ որպէս հոմանիշ կա՛յ եւ քաջայայտնօրէն կը ճառագայթեն իմացական, քանական եւ քարոյական իսկութիւններ, որոնք մարդը կը զատորոշեն ու կը կանգնեցնեն զայն իրր բոլոր ստեղծագործութիւններու գերագոյնը եւ պանծալին:

Բազմաթիւ են այն իմաստասէրներն եւ գիտական հանճարները, որոնք չեն կրցած հաւատալ միայն մեքենական քանականութեան եւ օրէնսդրական տրամաբանութեան առանց նաեւ հաւատալու եւ ընդունելու տարրական պահանջը իմաստի եւ աշխարհի ուղղութեան, այնպէս ինչպէս գաղափարապաշտներ ֆարոգած են: Անշուշտ պէտք է ընդունիլ որ առանց կոչ ընելու հաւատի (որ հոգի՞ն աչքն է) յաւիտեանական կեանքի գաղափարը համոզիչ պիտի չ'ըլլայ:

Ուստի՝ եթէ հաւատանք Աստուծոյ, պէտք է նաեւ վստահի՞նք եւ ընդունի՞նք թէ Աստուած Բարի է: Միթէ երեւակայելի՞ է Արարիչ մը, որ ստեղծէ մարդ էակը Ի՞ր կերպարանով, ֆանի մը տարուան համար որպէս ամառ գիշերները պարբերաբար լոյս արձակող՝ կայծոռիկ մը: Հնարաւո՞ր է երեւակայել որ այսպիսի հանճարեղ Ճարտարապետ Արարիչ մը մոռնայ եւ լէ՛ էր կոթողական

կառոյցը՝ աստուածակերպար արարածը, շինարարական թատերաբեմէն, նախքան անոր լրումը, ու զայն նկատէ որպէս անիմաստ կայծ մը, յանձնելով մարդ-արարածը բնութեան կոյր եւ անիմաստ Բնահանոյժին որ ան Ի՛ր գերագոյն ձեռարուեստը վերադարձնէ հողի եւ մոխիրի:

Եթէ մարդ էակին ներկայ կեանքը՝ միայն կայծ մըն է յախտեանական խաւարի մէջ, ինչո՞ւ մարդ-արարած պիտի յոգնի կամ պայքարի ստեղծելու համար մշակոյթ մը, գաղափարաբանութիւն մը, օրէնք մը եւ մարդկային սիրոյ եղբայրութիւն մը: «Ուտեմք ու խմեմք վասնզի վաղը պիտի մեռնինք» ըլլալու էր մարդկային բանականութեան եւ տրամաբանութեան երազանքը:

Եթէ մարդ էակին կեանքը միայն 60-90 տարիներն են, ասկէ մեծ անարդարութիւն մը պէտք է սեպուի, մանաւանդ երբ նկատի առնենք ցաւն ու վիշտը, անարդարութիւնն ու անիրաւութիւնը որուն պատուանդանին վրայ կը գոհուի մարդկային ընկերութիւնը: Բազմաձիրք հանճարները եւ հնարագէտ ու տաղանդաւոր արուեստագէտներ առանց լրացնելու իրենց ասպարէզը յաւէտ մեկնած են այս աշխարհէն, (16րդ դարու Ռաֆայէլ եւ իր նմանները) ոմանք քաղաքական հալածանքով կամ հիւանդութեան հետեւանքով: Տիեզերք ինչո՞ւ պարզեւեց խոր եւ վսեմ միտք ու կարողութիւններ այս անձներուն եւ խլեց իրենցմէ ժամանակն ու առիթը իրագործելու իրենց երազն ու տեսիլքը: Միթէ տիեզերքը կամ անոր Արարիչը՝ ժամանակի որոշ շրջան մը, առիթ մը, տալու չէ՞ր սոյն հանճարներուն:

Մաքրակրօն սուրբեր, հանճարեղ գիտնականներ եւ արուեստագէտներ երբ դիտեն իրենց բարձր իմացականութեան եւ հնարագէտ տաղանդին զօրութիւնը ի

տես իրենց կեանքի կարճութեան, կը զարմանան, կ'ապշին, կը շփոթին ու կը շուարին բնական տրամաբանութեան ճանապարհին: Ինչո՞ւ ըլլար այս անտրամաբանական իրողութիւնը: Ինչո՞ւ մարդ էակ, օժտուած է այսպիսի տիեզերական վսեմ գիտութեամբ եւ հանճարով, երբ իր կեանքը պիտի վերջացնէ 60-90 տարիէն: Միթէ այս տրամաբանական է՝ բանական է օրէնսդրական տիեզերքի մը մէջ:

Հագուագիւտ անգամներ՝ գերբնական ու անդեմական հաւատալիք մերժուած է «լուսաւորեալ» գիտնականներու կողմէ: Գիտնականներ իրենց հաւատքը յաճախ չեն հրապարակեր, որովհետեւ փչեր իրենց բացատրութիւնը պիտի հասկնան: Վերոյիշեալ երկու պատճառները, այսինքն շօշափելի գիտութիւնն ու հաւատալու բանականութիւնը այնքան իրարու շողկապուած ու միացած են, որ հաւատալ մէկուն առանց միւսին գրեթէ անկարելի է, կամ մէկը առանց միւսին անկատար: Աստուած եթէ պարզեւած է անսահման գիտութիւն եւ կարողութիւն մարդ-արարածին, ինչո՞ւ չպիտի տայ անոր նաեւ անսահման ժամանակ որոն ընթացքին մարդ էակը դառնայ ստեղծագործ նման իր Արարչին: Միթէ Աստուած մարդը ծա՞ղր կ'ընէ տալով անոր Իր անսահման գիտութիւնը: Մարդ հազիւ կը սկսի իրագործել իր ստեղծագործ ասպարէզը երբ կու գայ դժիւր ժամանակը՝ մահը, ու մարդ արարած անվերադարձօրէն կը իջնուի ոչնչանալու եւ մոխրանալու: Միթէ ա՞յս է կոթողական մարդ-արարածին ճակատագիրը: Ա՞յս է մարդ արարածին իմացական եւ բանական վախճանը: Նուաստացո՞ւմ, ծա՞ղր եւ ոչնչացո՞ւմ՝ թէ կա՞յ այգալոյսող հրաշափառ Առաւօտ յոյսի, լոյսի եւ ցնծութեան:

Ո՛չ, յուսահատութիւն եւ անէացում

չէ՛ այն Աստուածը որ Յիսուս Քրիստոս յայտնաբերեց մարդ էակին: Աստուածորդի Յիսուսի Մարդեղութիւնը եւ Անոր յաղթական Յարութիւնը գերեզմանէն, պարգեւած է յոյսի եւ յանձնարարական ակնկալութիւնը եւ հաւատքը համայն մարդկութեան: Ինչպէս Յիսուս՝ Իր Խաչելութեամբ Իր առաքելութիւնը (տիեզերական փրկութեան խոստում) չի կորսնցուց, նոյնպէս ալ պիտի չկորսուին այն անհամար հանձնարներու եւ սուրբերու կիսաւարտ ստեղծագործութիւնները, ըլլան անոնք սկսուած դարեր առաջ քարի եւ մետաղի վրայ, կամ մտքի եւ հոգիի խորքը:

Հոգիի աչք ունեցողներ չեն կրնար հաւատալ, թէ այն միտքն ու հաւատքը, տեսիլքն ու կոչումը, որ Պօղոս Առաքեալ կը կրէր իր խորհուրդներուն եւ երազներուն մէջ. ի սպառ կորսուեցան եւ ոչնչացան երբ փայլատակող կացիներ անջատեց անոր գլուխը մարմինէն: Այն խանդավառ աչքերը որ տեսած էին իրենց Տէրն ու Փրկիչ Յիսուսը

Դամասկոսի ճանապարհին վրայ, չխաւարեցան յաւիտենական բուռով, այլ՝ անոնք պիտի արթննան յաղթական եւ եռանդագին շարունակելու այն առաքելութիւնը, որ իրենց այնքան սիրելի էր եւ վսեմ:

Ա՛յս է մարդկային յուսաշող քանականութիւնն ու տրամաբանութիւնը: Ուրիշ ոչի՛նչ կրնայ յագեցնել քաղցն ու պապակը ինքնագիտակից մարդուն, քացի յաւիտենական գոյատեւում եւ ստեղծագործ աշխատանք:

Ա՛յս է խոստումը մեզ. յաւիտենական գոյատեւում եւ ստեղծագործ աշխատանք:

Ա՛յս է խոստումը մեզ յաւիտենապէս սիրող Աստուծոյն, որ առաքեց Իր Միածինն ու քաշխեց յաւիտենական կեանք անոնց, որոնք նուիրեցին իրենց կեանքերը եւ նուիրուեցան Անոր, աշակերտելու եւ ծառայելու ա՛յն գաղափարականին՝ երկնային տեսիլքին համար, որ կը կոչուի Աստուծոյ Թագաւորութիւն:

Քաջահնչող ծայնով... Ալէ՛լուիա:

Ա. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ